

Taksisääntelyn muutosten esittely

HE 176/2020

Liikenne- ja viestintävaliokunta
22.10.2020

Tausta – hallitusohjelman kirjaukset

- Taksiliikenteen sääntelyä uudistettiin merkittävästi pääosin 1.7.2018 voimaan tulleella liikennepalvelulailla.
- Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaan taksisääntelyyn tulee tehdä tarvittavat korjaukset ottaen huomioon erityisesti
 - Taksipalvelujen turvallisuus,
 - Taksipalvelujen saatavuus,
 - Taksipalvelun hinnoittelun läpinäkyvyys, ja
 - Harmaan talouden torjunta
- Hallitusohjelmassa mainitut Kela-taksien kilpailutusten uudelleenarviointi (STM) ja henkilöön kohdistuvien palvelujen kuluttajansuojakysymykset (OM) eivät ole osa liikennepalvelulain taksisääntelyn muutosesitystä.

Tausta – sääntelyn toimivuuden arviointi

- Liikenne- ja viestintäministeriössä käynnistettiin kesällä 2019 yhteistyössä viranomaisten kanssa laaja arviointityö, joka keskittyi hallituksen ohjelmassa esiin nostettuihin painopisteisiin.
 - **Liikenne- ja viestintävirasto** keräsi kyselytutkimusten ja tilastojen pohjalta tietoa taksimarkkinoiden nykytilasta.
 - **Verohallinto** kokosi taustatietoa taksialan harmaan talouden tilanteesta ja sen muutoksista. Verohallinto pyrki selvittämään erityisesti alustatalouden harjoittajien mahdollisia tulonsalauksia ja arvonlisäverokertymän vähenemisen syitä.
 - **Kilpailu- ja kuluttajavirasto** selvitti muun muassa taksimarkkinoiden kuluttajaoikeudellisia kysymyksiä, hinnoittelua sekä välitysyhtiöiden roolia taksimarkkinoilla.
- Hallituksen esityksessä ehdotetaan korjaustoimia arviointityössä kerätyn tiedon pohjalta todettuihin epäkohtiin. Muutoksia ehdotetaan liikennepalvelulakiin, tieliikennelakiin ja ajoneuvolakiin.

Korjaussarjan keskeiset ehdotukset

Taksipalvelujen turvallisuus ja laatu

1(2)

- **Taksinkuljettajan kokeen** sisältöä täsmennettäisiin muun muassa määrittämällä koekysymyksillä katettavien aihealueiden vähimmäisisältö.
 - Tavoitteena pystyä arvioimaan kokeella entistä paremmin alalle tulevien kuljettajien perusosaamista ja kykyä toimia erilaisten asiakasryhmien kanssa.
- Kokeessa havaitusta **vilpistä** tulisi hallinnollisia seuraamuksia: vilppiin syyllistyvän koe keskeytettäisiin ja Liikenne- ja viestintävirasto määräisi kuuden kuukauden karenssin ennen kuin voi osallistua taksinkuljettajan kokeeseen uudelleen. Yrittäjäkokeeseen ei käytännön syistä esitetä karenssia.
 - Tavoitteena vähentää vilppiyrityksiä, lisätä kokeella tehdyn osaamisarvioinnin luotettavuutta sekä kannustaa kokeessa mitattavan osaamisen hankkimiseen.

Taksipalvelujen turvallisuus ja laatu

2(2)

- Uusi vapaaehtoinen **erityisryhmien kuljettajakoulutus**, jonka järjestämisestä vastaisivat Liikenne- ja viestintäviraston koulutuksen järjestäjäksi hyväksymät koulutusorganisaatiot.
 - Erityisryhmien kuljettajakoulutuksen tavoitteena on parantaa taksinkuljettajien ammattitaitoa ja sitä kautta erityisryhmien kokemusta taksipalvelujen turvallisuudesta ja laadusta.
 - Kuljettajakoulutusta voitaisiin hyödyntää julkisesti hankittujen kuljetusten vaatimuksissa ja osin tavoitteiden toteutuminen riippuukin siitä, missä määrin koulutusta hyödynnetään kilpailutuksissa.
- Lakiin lisättäisiin koulutuksen järjestäjän hyväksymisen kriteerit, koulutuksen järjestäjille määriteltäisiin toiminnan järjestämiseen liittyviä velvoitteita, toimintaa valvottaisiin ja velvoitteiden laiminlyönnistä voitaisiin määrätä hallinnollisia sanktioita
 - Tavoitteena on varmistaa koulutuksen yhtenäinen vähimmäistaso ja luottamus koulutusjärjestelmään.
 - Myös ehdotettua yrittäjäkoulutusta antaisivat hyväksytyt koulutuksen järjestäjät.

Taksipalvelujen saatavuus

- Palveluntarjoajien olisi toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle tiedot tarjoamiensa tai välittämiensä **taksipalvelujen tarjonnasta ja toteutuneesta kysynnästä** aiempaa tarkemmin
 - Tavoitteena on, että viranomaisilla olisi nykyistä tarkempi tilannekuva taksipalvelujen saatavuudesta eri puolilla Suomea ja eri vuorokaudenaikoina
 - Tarkempi tilannekuva on edellytys sille, että myöhemmin olisi mahdollista tarvittaessa kohdentaa saatavuutta parantavia toimenpiteitä ongelma-alueille
- Lisäksi käynnistettäisiin jatkotyö julkisesti tuettujen kyytien kehittämiseksi osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpiteitä.
 - Sosiaali- ja terveysministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö yhteistyössä Kuntaliiton sekä muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Harmaan talouden torjunta

1(2)

- Määritellään taksikyydeistä **verovalvontaa varten kerättävät tiedot**:
 - yrittäjän, ajoneuvon ja kuljettajan yksilöintitiedot
 - matkan ajankohta, pituus ja kesto, sekä hinta- ja maksutapatiedot
 - Tavoitteena on varmistaa, että kaikista taksikyydeistä kerätään samat tiedot verovalvontaa varten.
- Kaikissa taksikyydeissä tulisi käyttää joko **taksamittaria tai muuta laitetta tai järjestelmää**, joka kerää ja säilyttää laissa edellytetyt tiedot. Tiedot tulee säilyttää muuttumattomina kolmannen osapuolen hallinnoimassa tietokannassa, johon kerätyt tiedot siirtyvät automaattisesti.
 - Tavoitteena on varmistaa, että kaikista taksimatkoista saadaan riittävät tiedot sähköisessä muodossa tehokkaan verovalvonnan toteuttamiseksi
- Taksissa olisi käytettävä **taksivalaisinta**.
 - Tavoitteena on parantaa taksien tunnistettavuutta sekä kenttävalvonnan että asiakkaan näkökulmasta.

Harmaan talouden torjunta

2(2)

- Taksiliikennelupa myönnettäisiin henkilölle, jolla on **Y-tunnus** ja joka on suorittanut **pakollisen yrittäjäkoulutuksen ja -kokeen**.
 - Y-tunnusvaatimuksen tavoitteena on saada kaikki luvanhaltijat lupa- ja verovalvonnan piiriin.
 - Yrittäjäkoulutuksen ja -kokeen tavoitteena on parantaa uusien yrittäjien taloushallinto- ja liiketoimintaosaamista ja varmistaa, että heillä on riittävä perusosaaminen yritystoimintaan liittyvien pakollisten velvoitteiden, kuten verojen ja eläkemaksujen, hoitamiseksi.
 - Velvoitteet ulotetaan myös liikennepalvelulain aikana taksiliikenneluvan saaneisiin siirtymäajan puitteissa.
- Taksissa oltava mukana **taksiliikenneluvan jäljennös**. Kuljettajalle lisää vastuuta asiakirjojen ja asiakkaalle annettavien tietojen esillä pitämisestä.
 - Tavoitteena on tehostaa ja sujuvoittaa taksiliikenteen kenttävalvontaa.

Taksiliikenteen hinnoittelu

- Taksikyydeissä olisi jatkossa käytettävä **tiettyä hinnoittelurakennetta**, käytettävä hinnan määrittämisessä **taksamittaria** ja esitettävä **etukäteen esimerkkimatkan hinta**, jos taksikyydistä ei ole sovittu etukäteen kiinteää hintaa.
 - Tavoitteena on helpottaa taksimatkojen hinnan arviointia ja vertailua.
 - Muutoksilla poistettaisiin myös taksamittariin ja sen käyttövelvoitteeseen liittyvä tulkintaepäselvyys suhteessa EU:n mittauslaitedirektiiviin.
- Liikenne- ja viestintävirastolla olisi tarvittaessa oikeus asettaa **enimmäishinnat erityisryhmien lisäpalveluille**. Taksiryitysten ja välityskeskusten tulisi toimittaa hintatietoja Liikenne- ja viestintävirastolle.
 - Tavoitteena on säilyttää viranomaisen oikeus puuttua hintoihin tilanteissa, joissa kohtuuttoman korkean hinnoittelun mahdollisuus on vähäisen kilpailun vuoksi todennäköisin sekä parantaa viranomaisen hintaseurantaa.

Muita ehdotuksia

1(2)

- Koti- ja matkailupalveluyritysten **palvelukokonaisuuteen sisältyvään vähäiseen kuljetustoimintaan** ei vaadittaisi jatkossa taksiliikennelupaa eikä taksinkuljettajan ajolupaa. Tältä osin palattaisiin liikennepalvelulakia edeltävään tilanteeseen.
 - Tavoitteena on helpottaa koti- ja matkailupalveluyritysten toimintamahdollisuuksia, vähentää tarpeetonta hallinnollista taakkaa sekä selkeyttää lainsäädäntöä.
- Koti- ja matkailupalveluyritykset eivät harjoita varsinaista taksitoimintaa eivätkä arvioinnissa havaitut sääntelyn ongelmat liittyneet näihin yrityksiin.
- Esityksessä ehdotettu lisäsääntely lisäisi näiden yritysten kustannuksia ilman lainsäädännöllä tavoiteltuja hyötyjä. Vaihtoehtoisesti lakiin olisi pitänyt lisätä merkittävästi uusia näitä yrityksiä koskevia poikkeuksia.

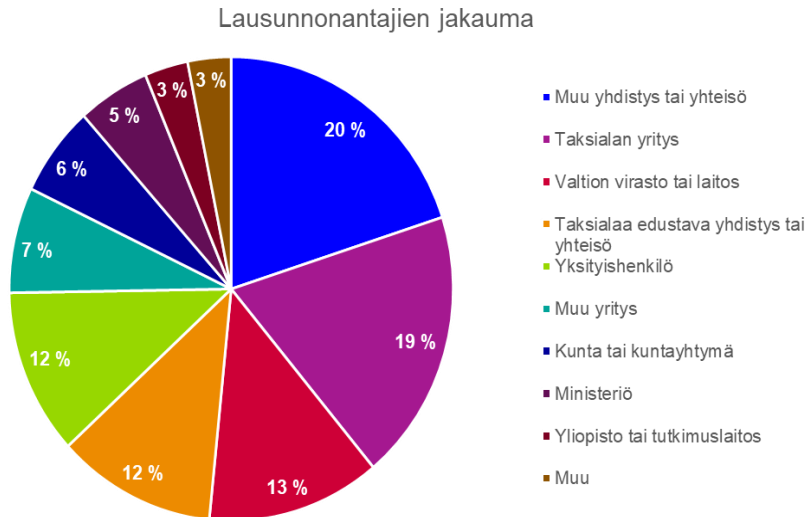
Muita ehdotuksia

2(2)

- Esityksessä täsmennettäisiin, että taksiliikennelupaa vaaditaan sekä ammattimaiseen (tulonhankkimistarkoitus) henkilöiden kuljettamiseen laissa määritellyillä ajoneuvoilla että ***näiden palvelujen tarjoamiseen yleisölle.***
 - Täsmennyksellä ei muutettaisi luvanvaraisen taksitoiminnan laajuutta. Sama periaate ilmenee nyt lain esitöistä.
 - Tavoitteena on helpottaa luvanvaraisen henkilökuljetustoiminnan valvontaa.
- Muussa kuin tulonhankkimistarkoituksessa tehdyt kimpapakyytijärjestelyt olisivat edelleen sallittuja.

Lausuntokierros

- Hallituksen esitysluonnoksesta saatiin lausuntoja yhteensä 95 kpl – lausuntoja saatiin laajasti eri sidosryhmiltä

- Taksipalveluiden laatua ja turvallisuutta** parantavia ehdotuksia pidettiin laajasti kannatettavina ja tarkoituksenmukaisina.
- Liikkumispalvelun tarjoajille ehdotettua **tietojentoimittamisvelvollisuutta** pidettiin erityisesti viranomaisten lausunnoissa tarpeellisenä saatavuuden tilannekuvan luomiseksi.
 - Taksialan toimijat suhtautuivat kriittisesti
- Valtaosa lausunnonantajista kannatti **harmaan talouden torjuntaan** tähtääviä ehdotuksia, mutta erityisesti taksamittaria koskevat ehdotukset jakoivat mielipiteitä.
- Näkemys taksipalvelujen **hinnoittelun** selkeyttämisen tarpeesta jaettiin laajasti.
 - Hinnoittelun selkeyttämiseen tähtääviin ehdotuksiin suhtauduttiin kaksijakoisesti.

Lakien suunniteltu voimaantulo

- Liikennepalvelulain ja tieliikennelain muutosten ehdotetaan pääsääntöisesti tulevan voimaan vuoden 2021 alusta, ajoneuvolain muutosten ehdotetaan tulevan voimaan 1.6.2021.
- Liikennepalvelulain **hinnoittelua** koskevat säännökset sekä **taksamittareita ja muita laitteita** koskevat säännökset tulisivat voimaan 1.6.2021.
- Hallitus on jättänyt myös esityksen uudeksi ajoneuvolaiksi, joka kumoaisi voimassa olevan ajoneuvolain.
 - Ajoneuvolakiehdotuksessa esitetään, että voimassa olevan ajoneuvolain säännökset taksamittarista sekä muusta laitteesta ja järjestelmästä jäisivät voimaan 1.6.2021 asti.

Kiitos!